

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002577

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ про видачу диплома Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової № 52-асп від 25.07.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сунь Шиюань ..
2. Shiyuan Sun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 025 Музичне мистецтво

Дата захисту: 09-07-2025

Спеціальність за освітою: 025 Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9549

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.45, 18.41.51, 18.41.09

Тема дисертації:

1. Концепт «Макбет» у оперному мистецтві XIX–XXI ст.: історико-типологічний аспект
2. The Concept of “Macbeth” in Opera Art of the 19th–21st Centuries: A Historical and Typological Aspect

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво». – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Міністерство культури та стратегічних комунікацій України, Одеса, 2025. Актуальність теми дослідження. Проблематика сприйняття та інтерпретації шекспірівської спадщини є універсальною й знаходить своє втілення у різних культурно-історичних та національно-стильових практиках. Упродовж XIX–XXI століть твори В. Шекспіра займають особливе місце, а звернення до шекспірівського архетипу як до культурно-символічної системи, що вирізняється високим ступенем універсальності та семантичної ємності стає ознакою творчої зрілості митця, що вступає у «співрозмову» з видатним англійським драматургом. Літературна спадщина В. Шекспіра постає не просто об'єктом інтерпретації, а й активним структуротворчим чинником у художній свідомості епохи, особливо у тих творах, де його тексти й образи відіграють роль конструктивних, композиційно-

драматургічних або філософських домінант. Шекспірівський твір не фіксується в єдиному можливому значенні: кожна нова художня парадигма відкриває в ньому нові смислові горизонти, переосмислює його зміст у світлі власних естетичних, філософських та історичних координат. Діалог із «шекспірівським текстом» постає як механізм культурної саморефлексії, в якому водночас стверджується канонічний статус твору та ставляться під сумнів його попередні інтерпретаційні рамки. У цьому контексті особливої ваги набувають теоретичні та аналітичні дослідження, спрямовані на виявлення музичних репрезентацій стійких смислових домінант – художніх концептів, серед яких концепт Макбета посідає особливе місце. Він функціонує як семантично насичене утворення, представлене в різноманітних формах музичного інтонування, що відсилають до мотивів влади, провини, руйнування, долі та внутрішнього надломлю. Музикознавчий аналіз оперних творів, заснованих на трагедії «Макбет», дає змогу виокремити характерні інтонаційні моделі, стійкі семантичні структури та драматургічні принципи, через які реалізується репрезентація концепту. При цьому концептологічний підхід виступає підґрунтям для побудови нової дослідницької методології, зорієнтованої на інтерпретацію смислів, закодованих у музичній тканині. Аналітичні розділи цієї дисертації присвячено розглядові музичних інтерпретацій шекспірівської трагедії в опері XIX–XXI століть, у межах яких концепт Макбета розкривається як сукупність інтонаційно окреслених смислових маркерів, що формують сталу культурну матрицю в сучасному музичному мисленні. Метою дослідження є вивчення особливостей втілення образів шекспірівських трагедій у світовому оперному мистецтві з виділенням на цьому шляху провідного значення явища концепту. Об'єктом дослідження є інтерпретація шекспірівської теми в оперній творчості у взаємообумовленості музично-драматургічних, концептологічних, архетипових та художньо-образних ознак. Предметом дослідження є вивчення втілення концепту Макбет у оперній творчості композиторів XIX–XXI ст. У Висновках зазначається, що у музичному вимірі концепт набуває особливої артикуляції: тут він перестає бути суто мовним феноменом і починає функціонувати як звукова, інтонаційна та драматургічна форма. Його символічний статус визначається не лише тематичною спрямованістю, а й характером інтонаційно-фактурного втілення, в якому фіксуються певні культурні коди, емоційні архетипи й естетичні моделі. Оскільки музика є мистецтвом, що ґрунтується на часовій динаміці та структурній багатозначності, концепт у її межах набуває рис ризоматичної форми – фрагментарної, саморозвивальної, множинно пов'язаної. Це відповідає тим моделям мислення, які домінують у сучасній художній практиці, – моделям, що передбачають мережеву організацію, відмову від ієрархії та акцент на поліфонічній взаємодії смислів.

2. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 025 – Musical Art – Odesa National Music Academy named after A.V. Nezhdanova, Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine, Odesa, 2025. Relevance of the Research. The issue of the reception and interpretation of Shakespearean heritage is universal and finds its embodiment in various cultural-historical and nationally stylistic practices. Throughout the 19th–21st centuries, the works of W. Shakespeare occupy a special place, and the appeal to the Shakespearean archetype as a cultural-symbolic system, characterized by a high degree of universality and semantic capacity, becomes a sign of an artist's creative maturity, entering into a “dialogue” with the great English playwright. The literary heritage of W. Shakespeare appears not only as an object of interpretation, but also as an active structure-forming factor in the artistic consciousness of the era, especially in those works where his texts and images play the role of constructive, compositional-dramaturgical, or philosophical dominants. A Shakespearean work is not fixed in a single possible meaning: each new artistic paradigm reveals new semantic horizons within it, reinterpreting its content in the light of its own aesthetic, philosophical, and historical coordinates. The dialogue with the “Shakespearean text” emerges as a mechanism of cultural self-reflection, in which the canonical status of the work is simultaneously affirmed and its previous interpretative frameworks are questioned. In this context, theoretical and analytical studies aimed at identifying musical representations of stable semantic dominants – artistic concepts, among which the concept of Macbeth occupies a special place – acquire particular significance. It functions as a semantically saturated formation, presented in various forms of musical intonation that refer to the themes of power, guilt, destruction, fate, and internal collapse. Musicological analysis of operatic works based on the tragedy “Macbeth” allows the identification of characteristic intonational models, stable semantic

structures, and dramaturgical principles through which the representation of the concept is realized. In this regard, the conceptual approach serves as a foundation for constructing a new research methodology focused on the interpretation of meanings encoded in the musical fabric. The analytical sections of this dissertation are devoted to the examination of musical interpretations of the Shakespearean tragedy in opera from the 19th to the 21st century, within which the concept of Macbeth is revealed as a set of intonationally defined semantic markers that form a stable cultural matrix in contemporary musical thought. The aim of the research is to study the specific features of the embodiment of the images of Shakespearean tragedies in global opera art, with an emphasis on the leading significance of the concept phenomenon. The object of the research is the interpretation of Shakespearean themes in operatic creativity in the interrelation of musical-dramaturgical, conceptual, archetypal, and artistic-imagery features. The subject of the research is the study of the embodiment of the concept of Macbeth in the operatic works of composers of the 19th–21st centuries. The Conclusions state that in the musical dimension, the concept acquires a particular articulation: it ceases to be a purely linguistic phenomenon and begins to function as a sonic, intonational, and dramaturgical form. Its symbolic status is defined not only by thematic orientation, but also by the character of its intonational and textural embodiment, in which certain cultural codes, emotional archetypes, and aesthetic models are fixed. Since music is an art based on temporal dynamics and structural multivalence, the concept within it assumes the traits of a rhizomatic form – fragmentary, self-developing, and multiply interconnected. This corresponds to the models of thought that dominate contemporary artistic practice – models that presuppose networked organization, the rejection of hierarchy, and an emphasis on polyphonic interaction of meanings.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сунь Шиюань. Явище художнього концепту як актуальна музикознавча проблема. Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОНМА ім. А.В. Нежданової. Одеса, 2023. Вип. 36, кн.1. С. 150-162.
- Сунь Шиюань. Особливості втілення шекспірівських образів в оперному мистецтві у середині – другій половині XVII століття: інтерпретативний аспект. Музичне мистецтво і культура Науковий вісник ОНМА ім. А.В. Нежданової. Одеса, 2024. Вип 38. С 101-113.
- Du Xiaoshuang; Zhao Ziyuan; Huang Shaobo; Luo Yuhang; Sun Shiyuan. Chamber and vocal music in the creative work of A. Schnittke: from artistic imagery to the principles of cyclization // AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2022. Vol. 12, Issue 2, Special Issue 30, pp. 40-43.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Наталія Глібівна
2. Natalia G. Alexandrova

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Оксана Олександрівна
2. Oksana Aleksandrova

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5106-8644

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артем'єва Віра Борисівна
2. Vira Artemieva

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7576-3609

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Носуля Анатолій Валентинович

2. Anatolii V. Nosulia

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грібіненко Юлія Олександрівна

2. Yuliia Hribinienko

Кваліфікація: д. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Осадча Світлана Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Осадча Світлана Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Черноіваненко Алла

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна